

Polsk läkare kom för att stanna

Andrzej Maksymowicz från Polen kom till Emmaboda för snart två år sedan. Han tycker att jobbet på läkarmottagningen är jättebra, men att fritiden är litet dyster.

Det allra första svenska rekryteringsprojektet i Polen har fört Andrzej Maksymowicz, 34 år, till Sverige. Han utbildar sig till specialist i allmänmedicin, och varvar läkarmottagningen i Emmaboda med länssjukhuset i Kalmar.

-Jag såg en annons om arbete i Sverige i tidningar hemma i Polen. Jag visste inte mycket om Sverige, men har inte haft anledning att ångra mig, säger han.

Läkaryrket i Polen är osäkert och dåligt betalt

Då hade han arbetat i fem år på en kardiologisk avdelning på länssjukhuset i Sieradz, i mellersta Polen. Avdelningen gick i konkurs och för många läkare i Polen är det svårt att hitta jobb som man kan försörja sig på. De tvingas ha flera arbetsgivare och mer eller mindre arbeta dygnet runt.

Efter en noggrann urvalsprocess, inklusive besök hos den blivande arbetsgivaren i Sverige, började en åtta månader lång utbildning i svenska språket. De drygt 50 polska läkarna i den första rekryteringen gick igenom utbildningen på ett internat utanför Warszawa.

Så kom han till småländska bruksorten Emmaboda och läkarmottagningen där. I oktober 2001 fick han legitimation som svensk läkare, bland annat efter ett godkänt språkprov. Han räknar med att vara klar som specialist i allmänmedicin i december 2003. Den förhållandevis korta ST-tiden beror på den utbildning och de anställningar han redan skaffat sig i Polen.

Arbetet i Sverige ger bra möjligheter till utbildning

Intervjun med Fammi fick klämmas in mellan lunchen och en avtackning av chefen på läkarmottagningen. Andrzej Maksymowicz kommer i full fart i korridoren, säger hej och låser upp sitt arbetsrum. Efter en snabb koll av e-posten är han beredd på frågorna.

-Jag trivs jättebra här, arbetet är intressant med bra möjligheter till utbildning. Och så har jag en bra lön, 32 500 kronor i månaden.

Lönen är viktig, eftersom läkare i Polen har mycket låga löner jämfört med andra yrkesgrupper i landet. En genomsnittlig månadslön ligger på 3 600-7 200 kronor, enligt en rapport från Sveriges ambassad i Warszawa.

Som allmänläkare måste man ta sig an hela patienten

I Polen arbetade han som invärtesmedicinare på sjukhus. Här, som allmänläkare i primärvården, får han i mycket högre utsträckning ta sig an en patients alla problem.

-En patient i Sverige väntar sig också att få noggranna uppgifter om hur läkaren bedömer hälsotillståndet. Man måste noga förklara varför man gör olika

Andrzej Maksymowicz

Tips

Andrzej Maksymowicz tips om hur man på bästa sätt tar hand om läkare från utlandet.

Läs mer

Hittills har 157 polska läkare kommit till Sverige genom den organiserade rekryteringen. Drygt hälften av dessa arbetar som allmänläkare, enligt en rapport från Sveriges ambassad i Warszawa.

Många landsting deltar

16 av de 21 svenska landstingen deltar i rekryteringen av polska läkare. I januari startade en fjärde rekryteringsomgång med ytterligare drygt 50 läkare. Källa: Rapporten från ambassaden

Språkkunskaper

Landstingen betalar 370 000 kronor för en fullföljd rekrytering, det vill säga när den polske läkaren klarat Socialstyrelsens språkprov. Provet är ett villkor för att få svensk legitimation. Det mesta av kostnaderna hänförs till språkutbildningen i Polen. Källa: projektledaren Håkan Petersson, Kalmar

undersökningar, berättar han.

Han tycker att han klarar svenska språket rätt bra vid det här laget. Aldrig har han fått höra några klagomål från patienter, eller att någon inte vill komma till just honom på grund av språksvårigheter.

-I ett samhälle som Emmaboda finns det ju också många olika nationaliteter, främst från Bosnien, Iran och Tyskland. Det glömmes man ofta bort.

Arbetsbrist en förutsättning för rekryteringen

Våren 2001, när Andrzej Maksymowicz kom, hade läkarmottagningen problem med att rekrytera och behålla personal. Det var därför som den gick med i det landsomfattande rekryteringsprojekt som leddes av landstinget i Kalmar. En dokumenterad arbetsbrist var, och är fortfarande, en förutsättning för att få rekrytera från Polen och andra länder utanför EU.

Idag är personalläget i Emmaboda betydligt bättre. Alla fyra tjänster som distriktsläkare är tillsatta, även om alla inte arbetar heltid. Förutom Andrzej Maksymowicz finns det ytterligare en polsk läkare som går igenom sin ST-utbildning. Chefen delas dock fortfarande med en mottagning i Nybro.

Svenska sjuksköterskor har en starkare ställning

Andrzej Maksymowicz tycker att det varit lätt att finna sig tillrätta på läkarmottagningen, även om det finns en hel del som är annorlunda jämfört med i hemlandet. Framför allt tar han upp att svenska sjuksköterskor har så mycket bättre utbildning och mer att säga till om.

-I Polen skulle det aldrig hända att en läkare får ta emot en order av en sjuksköterska, det vore omöjligt.

Han tror att det är överskottet på läkare i Polen gör att sjuksköterskorna inte behövs på samma sätt som i Sverige.

Så länge som vi talar om arbetslivet i Sverige är han entusiastisk. Men när det gäller den sociala delen är det svårare. I ett litet brukssamhälle som Emmaboda är det tomt på gatorna på kvällarna. Det finns inga barer eller andra naturliga mötespunkter, han blir sällan hembjuden till några svenskar.

-Nej, det är inte lätt att komma in i det sociala livet. I Polen är allt så mycket intensivare, säger han och påpekar samtidigt att han inte vill att det ska låta som om han klagat.

Han är inställd på att stanna kvar i Sverige

Som tur är har hans hustru Anna nu kunnat flytta till Emmaboda. Hon är utbildad sociolog och håller på att lära sig svenska för att kunna börja arbeta här. De bor i en hyreslägenhet inne i Emmaboda och är helt inställda på att stanna i Sverige efter det att det tre år långa kontraktet med landstinget i Kalmar gått ut.

-De flesta av mina polska kollegor tänker sig att vara kvar i Sverige en så där fem till sju år. Sedan vet man inte hur utvecklingen blir, vare sig i Sverige eller i Polen.

Kostnadsfördelning

Rekryteringen sköts av ett särskilt bolag Kalmena Rek AB. Det ägs till hälften av landstinget i Kalmar och till hälften ett småländskt aktiebolag. I varje rekryteringsomgång med cirka 60 deltagare är det 2-5 personer som inte fullföljer utbildning, oftast beroende på privata skäl. Kostnaderna för de personerna tas av Kalmena och fördelas på de slutförda rekryteringarna. Källa: projektledaren Håkan Petersson, Kalmar

De polska läkarnas arbets- och uppehållstillstånd gäller endast i tre år. Nyligen har en statlig utredning dock föreslagit att tillstånden ska förlängas till EU:s utvidgning i maj 2004. Läkarna skulle därmed få vara kvar förutsatt att deras arbetsgivare förlänger kontrakten, enligt projektledaren Håkan Petersson, som även är personalchef inom landstinget i Kalmar.

När Polen väl blivit medlem i EU är det fritt fram för polska medborgare att arbeta i Sverige. Då gäller den fria rörligheten som är en av hörnpelarna inom EU.

Goda kunskaper i svenska ett villkor för allmänläkaren

I samma byggnad som läkarmottagningen finns den privata allmänläkaren Sune Blanking, som har vårdavtal med landstinget i Kalmar. När Andrzej Maksymowicz kom till Emmaboda var personalläget litet skakigt på den offentliga mottagningen. Sune Blanking fick en förfrågan om han ville vara handledare, och sade ja.

-Ska man arbeta som allmänläkare är det svenska språket det viktigaste verktyget, det är min bestämda uppfattning. Det är speciellt viktigt för allmänläkaren att han mycket goda kunskaper i svenska språket med dess nyanser. När Andrzej behövt konsultera mig har det oftast gällt situationer där han behövt klargöra något för en patient, säger han.

Med tiden har Andrzej Maksymowicz blivit allt bättre på att behärska nyanserna i svenska språket. Sune Blanking har inte hört talas om några klagomål.

Samma besked ger Helena Bergström, personalsekreterare hos landstinget med ansvar för rekrytering av AT- och ST-läkare. Hon har mycket goda erfarenheter av de polska läkare som börjat arbeta i Sverige genom den organiserade rekryteringen.

Foto: Hans Runesson

Vivianne Sprengel, 2003-02-20